

Leesvoer uit de regio

Het BooiJink Veevoeders magazine houdt u op de hoogte van alle ontwikkelingen rondom de mengvoederbranche.

>6

Vezels in brij

>10

Tarweprijs nadert
magische grens

“Groot genoeg om te kunnen concurreren en klein genoeg om u te kennen”

Colofon

Redactie: Vié Virtual Office Support
Opmaak: Buro Naomi
Druk: DDMC Digitale druk

Inhoudsopgave

Het Booijink Veevoeders Magazine verschijnt vier keer per jaar. Met dit magazine informeren wij u over wat er allemaal speelt in de varkens- en rundveehouderij en brengen wij u op de hoogte van de belangrijkste facetten binnen nutritie (voersamenstelling) en grondstoffen. Ook laten we iedere editie een medewerker aan het woord. Kortom, dit magazine biedt u een uniek kijkje in onze keuken.

>5

Voorwoord door
Giel Booijink

>6

Concepten in de
varkenshouderij

>8

Voeropname en
benutting, hoe te
beïnvloeden?

>10

Tarweprijs nadert
magische grens

>12

Darmgezondheid

>14

Medewerker
aan het woord

*“Regelmatig
met de boeren
in gesprek”*

Het aanpassings-
vermogen van de
veehouderij

“Nederlandse voedselproductie
een waar toonbeeld”

Raalte

Schoolstraat 2
8102 EM Raalte

Giel Booijsink

Paul Booijsink

Voorwoord

Het is niet de sterkste of slimste die overleeft, maar diegene die zich het beste aanpast aan een veranderende omgeving. Dat de agrarisch sector te maken heeft met een omgeving die sterk aan verandering onderhevig is, staat buiten kijf. In de negentiende eeuw was er geen sociale media zoals wij die nu kennen, maar er was wel een industriële revolutie. Deze revolutie heeft grote impact gehad op de samenleving, met winnaars en verliezers in de politiek, de overheid en het bedrijfsleven.

Ontwikkelingen in de veehouderij is van alle tijd. Al in het verre verleden leerde de mens dat dieren houden voor voedselproductie in gesloten kringlopen een uitkomst opleverde. Enerzijds voor de boerenbevolking, die het nomadenbestaan kon beëindigen, zich ervan bewust werd dat je grond niet moet uitputten en daarnaar handelde. Anderzijds voor de burgers, omdat die zich konden richten op ander werk dan het produceren van voedsel. Boeren hebben zich in de eeuwen daarna ontwikkeld door gebruikmaking van steeds betere landbouwmethoden en specialisatie. Met de komst van de industriële revolutie en dus de aanvoer van grondstoffen van buiten Europa, werd een grote wissel getrokken op de bestaande voedselproductie en voedselvoorziening. Dit had aan het einde van de negentiende eeuw grote economische gevolgen.

Begin twintigste eeuw werden diverse coöperaties opgericht om de zwakke marktpositie en belabberde inkomens van de boeren te verstevigen. In de jaren '50 ontstond Europese economische samenwerking. Toen zagen vele jonge boeren betere perspectieven in het buitenland. Canada, Verenigde Staten, Brazilië, maar ook Australië en Nieuw-Zeeland waren bekende toevluchtsoorden voor boeren uit diverse Europese landen. Later kwam de Europese Economische Gemeenschap die uitmondde in de Europese Unie zoals we die nu kennen.

Binnen de EU ontstond vanaf de jaren '60 een landbouwbeleid dat kansen bood voor bedrijfsontwikkeling en voedselproductie. Nederlandse boeren en productieketens

hebben daar samen met overheid, banken en kennisinstellingen goed op ingespeeld. Het aanpassingsvermogen van de Nederlandse boeren was groot. Echter, dat aanpassingsvermogen was ook wel nodig toen duidelijk werd dat de schaalvergroting en hoge efficiëntie bij productie van voedsel ook zijn schaduwzijden kent. Overschotten en hoge milieubelasting bleken eind vorige eeuw een behoorlijke wissel te trekken op het landbouwwak.

Begin eenentwintigste eeuw is de digitalisering van de landbouw in een rap tempo ontwikkeld en is elke boer bekend met het gebruik van datasystemen die het management van het bedrijf ondersteunen. De Nederlandse landbouw en voedselproductie is uitgegroeid tot een waar toonbeeld voor agrarische productie in de wereld. Toch is er kritiek op de huidige landbouw in Nederland. Een les die de Nederlandse landbouw ter harte moet nemen. Onze manier van voedsel produceren heeft zoveel succes dat veel mensen lijken te vergeten dat voedselproductie een specialistisch vak is. Een vak dat anderen in staat stelt om tijd te hebben voor het eigen, ander werk, in de wetenschap dat er voldoende veilig én gezond voedsel beschikbaar is. Voedsel dat voldoet aan de hoogste standaarden.

Het is verleidelijk om te denken dat 'we' het goed doen en dat 'de rest' het uiteindelijk wel begrijpt. Beter is het om goed te letten op de omgeving, te kijken wat die van ons vraagt en daarop te anticiperen.

Giel Booijsink
Directeur

“Vraag-gestuurde productie”

Concepten in de varkenshouderij

Begin jaren 90' is in Nederland het IKB-systeem ingevoerd, wat staat voor **Integrale Ketenbeheersing**. Dit werd de standaard voor het produceren van varkensvlees in Nederland en werd geïntroduceerd onder de vlag van het **Productschap van Vee en Vlees**.

Produceer in een bepaald concept

Het produceren in een keten heeft zich - naast de standaard IKB - uitgebreid naar specialistische ketens of concepten waarin een bepaalde organisatie of afnemer de keten regisseert. Een varkenshouder produceert dan biggen of vleesvarkens in een bepaald concept. In Nederland wordt ongeveer 30% van de varkens geproduceerd in een bepaald concept, variërend van Beter Leven 1-ster tot Beter Leven 3-sterren en tot andere concepten die wel onder voorwaarden produceren maar niet de eisen van Beter Leven kennen. Bij bijvoorbeeld de Keten Duurzaam Varkensvlees ligt de nadruk meer op het duurzame karakter van de productie van het vlees. Van de varkens

die worden gehouden volgens een bepaald concept, zit het overgrote deel in het Beter Leven 1-ster.

Conformereren

Een ondernemer die kiest voor een bepaald concept, conformeert zich vaak voor jaren aan de eisen en voorwaarden van dat concept. Bij deze concepten zijn er vaak verdergaande eisen op het gebied van huisvesting, maar bijvoorbeeld ook op het aantal te houden dieren. Bij de meeste concepten zijn de opbrengstprijzen gekoppeld aan de reguliere marktprijzen en wordt er een bepaalde toeslag op de basisnotering betaald. Dus als de varkensnotering daalt of stijgt, dan veranderen de opbrengstprijzen mee

“Deelname aan een concept kan interessant zijn”

met de markt. Er zijn slecht enkele concepten waarbij de prijsvorming voor een deel is gebaseerd op de kostprijs. Bij bepaalde concepten wordt er naast de prijsvorming ook een vorm van afzetgarantie geboden voor de dieren. De markt laat echter zien dat een keuze voor een bepaald concept niet altijd de garantie biedt die door de varkenshouder van tevoren werd verwacht.

Economisch resultaat

Een analyse van de Kengetallenspiegel van Agrovision over de jaren 2019, 2020 en 2021, waarbij er een onderscheid is gemaakt tussen gangbare IKB-bedrijven en bedrijven met Beter Leven 1-ster, laat zien dat het economische resultaat - omgerekend naar vierkante meter staloppervlak - in een jaar met een goede varkensprijs zoals in 2019 in het voordeel is van gangbare IKB-bedrijven. In jaren van iets gematigdere varkensprijzen zoals 2020 en 2021 is er geen verschil in de voerwinst met vierkante meter tussen deze twee systemen. Dus ondanks de diverse marktperikelen die we in 2020 en 2021 hebben gehad, was het financiële saldo van het produceren voor het Beter Leven 1-ster niet onderscheidend beter dan produceren volgens het gangbare IKB-systeem.

Of deelnemen aan een bepaald concept voor u als ondernemer interessant is, hangt af van uw eigen situatie en hoe u als ondernemer erin staat. De varkensspecialisten van Boojink Veevoeders kunnen u van dienst zijn met het in beeld brengen van de mogelijkheden van de diverse concepten en wat deze voor uw bedrijf kunnen betekenen.

“Welk concept past het beste bij u?”

Robert Kuiphuis
Specialist
varkenshouderij

Voeropname en benutting, hoe te beïnvloeden?

“Zorg voor voldoende en ruime ligplekken”

worden van een schud box. Daarnaast is het van belang dat, wanneer er gebruik wordt gemaakt van een krachtvoerauto-maat, deze regelmatig geijkt wordt. Uit onderzoek blijkt dat krachtvoerautomaten gemiddeld een afwijking hebben van 9%. Een afwijking, zowel positief als negatief, heeft altijd invloed op het saldo. Een te hoge gift resulteert in meer voerkosten terwijl een te lage gift kan leiden tot een verminderde melkproductie. Daarom is het raadzaam om de krachtvoerauto-maat minimaal eenmaal per kwartaal te ijken, of bij overstap op een andere samenstelling over te gaan.

Voldoende ligplekken

Er zijn tal van factoren die van invloed zijn op de voerefficiëntie. Denk hierbij aan de ligplekken voor de koeien. Als een koe niet aan het vreten of melken is, dan moet deze kunnen liggen. Tijdens het liggen moet de koe herkauwen om het voer te verkleinen en om de voedingsstoffen te benutten. Daarom moeten koeien kunnen beschikken over voldoende ligplekken, wat wil zeggen dat als een koe wil liggen, er keuze genoeg moet zijn om vrijuit te kunnen liggen.

Wanneer je de voerefficiëntie kunt laten stijgen van 1,4 naar 1,5, dan levert dit bij een totale voeropname van 20 kilo droge stof een melkproductiestijging op van 2 liter.

“Voeren kost geld maar levert ook geld op”

Voeren is een belangrijke taak op een melkveebedrijf. Naast dat het voeren een dagelijkse taak is die veel tijd in beslag neemt, is het ook een grote kostenpost voor een melkveebedrijf. Indirect levert het voeren ook geld op door middel van de melk die geproduceerd wordt. Maar omdat het voer een grote kostenpost is, is het een doelstelling van het melkveebedrijf om elke kilo droge stof optimaal te benutten.

Voerefficiëntie

De benutting van voer wordt uitgedrukt in voerefficiëntie. Dit houdt in: hoeveel melk wordt er gemaakt uit 1 kilo droge stof. Voor koeien tussen de 150 en 225 dagen in lactatie is een voerefficiëntie van 1,3 tot 1,6 de richtlijn.

Voor een goede voerefficiëntie is het van belang dat de dieren goed in staat zijn om voer op te nemen. Wanneer er gebruik gemaakt wordt van een gemengd rantsoen, dan is het volgende belangrijk:

- de messen in de wagen zijn goed;
- het toerental van de vijzel is goed;
- de laadvolgorde is correct;

- het rantsoen is niet te droog;
- de deeltjes lengtes sluiten op elkaar aan.

Kijk daarom regelmatig in de voermeng-wagen, zowel voor als tijdens het voeren. Als deze punten goed zijn, is de kans groter dat er op elke plek hetzelfde voer ligt en kan elke koe, waar dan ook in de stal, hetzelfde voer opnemen. Wanneer er op elke plek hetzelfde voer ligt, kan een koe alle voedingsstoffen gelijkmatig opnemen waardoor de pens constant kan werken.

Regelmatig ijken van krachtvoerauto-maat

Om te controleren of het voer goed gemengd is, kan er gebruik gemaakt

“Regelmatig controleren en ijken is belangrijk”

Jasper Grootens
Specialist
rundveehouderij

Tarweprijs nadert magische grens

Op de Matif in Parijs steeg de notering voor maaltarwe eind vorig jaar naar een niveau van €292,75 per ton voor levering. Deze was een maand eerder nog €262,75, dus een stijging van €30 binnen één maand!

Tekort aan tarwe

De hoge tarweprijzen lijken vooral het gevolg van een wereldwijd tekort aan maaltarwe van de beste kwaliteit. Daarnaast constateerde het Amerikaanse landbouwministerie USDA recentelijk dat de tarwevoorraden in met name de belangrijkste exportlanden dit seizoen aan het dalen zijn. Verder is er ook meer vraag naar tarwe voor de productie van bio ethanol. Dit is een gevolg van de hoge brandstofprijzen.

Magische grens

€300 voor tarwe is overigens een soort magische grens voor de Nederlandse akkerbouwsector. Voormalig LTO Akkerbouw-voorman Jaap Haanstra voorspelde enkele jaren geleden al dat er ooit weer een tijd zou komen dat tarwetelers deze prijs zouden ontvangen voor hun product. Dat werd toen weggehoond, te meer daar de tarwe op dat moment niet meer opbracht dan hooguit de helft van de huidige marktprijs.

Tegenvallende groeiomstandigheden

Het tekort aan tarwe met een goede maalkwaliteit en voldoende hectolitergewicht is onder meer het gevolg van tegenvallende groeiomstandigheden in diverse teeltregio's. In West-Europa en bijvoorbeeld Argentinië komt dat door regenval tijdens de oogst. In Canada en het noorden van de Verenigde Staten (VS) zorgde met name de aanhoudende droogte in de zomer voor een beperkt aanbod van hoogwaardige tarwe.

Overigens constateerde de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in het weekbericht granen dat de stijgende noteringen voor tarwe nog niet leiden tot een afname van de vraag vanuit de importerende landen. Met name de VS en Europa exporteren dit seizoen tot dusver meer dan voorgaande jaren. Dat geldt ook voor Oekraïne waar de maximale export voor het seizoen 2021-2022 is vastgesteld op 25,3 miljoen ton ofwel 44 procent boven het exportvolume van vorig jaar. De Russische export is tot dusver wel 15 procent minder dan een jaar geleden. Maar vanwege de huidige oorlog tussen Oekraïne en Rusland zullen die cijfers ongetwijfeld bijgesteld worden

Tomas Wagenaar
Grondstoffen-
planning
en allround
medewerker

“Nog geen afname van vraag vanuit importerende landen”

“Vezels kunnen de darmgezondheid ondersteunen”

Darmgezondheid

De darmen zijn een belangrijk onderdeel van het verteringssysteem. De darmen zijn de plek waar voedingsstoffen worden opgenomen. Daarnaast zijn de darmen een belangrijk punt in de verdediging tegen verschillende pathogenen. Een goede darmgezondheid is dan ook van groot belang voor gezonde en productieve varkens.

Gezonde darmwand

Een goede darmgezondheid begint bij een gezonde goed ontwikkelde darmwand. Een gezonde darmwand bevat vele vingervormige structuren, de villi, welke ervoor zorgen dat het absorptieoppervlak van de darmwand wordt vergroot. De lengte van de villi is een goede graadmeter voor het vermogen van de darm om voedingsstoffen op te nemen. Op de villi bevinden zich de darmcellen. Deze darmcellen zitten stevig aan elkaar vast door middel van zogenaamde 'ticht junctions'. Over deze cellen heen ligt de darmmucosa, een laag slijm die helpt de darmwand te beschermen. In de darm zelf zijn verschillende bacteriën aanwezig, de darmflora. De darmflora bestaat uit vele

verschillende goede bacteriën die een rol spelen in het verteren van voedingsstoffen en verhogen van de weerstand.

Negatieve beïnvloeding

Er zijn vele factoren die de darmgezondheid negatief kunnen beïnvloeden; vaak is dit een combinatie van factoren. Mogelijke factoren zijn stress, ziekte en voeding. Bij een lage darmgezondheid verkorten de villi op de darmwand, wat de opname van de voedingsstoffen beperkt. Ook verandert de samenstelling van de darmflora. De darmflora wordt minder divers en bacteriën die minder gunstig zijn voor de darmgezondheid nemen de overhand. Hierdoor kan het milieu binnen de darm

veranderen. Een verandering die dan vaak gezien wordt is een verlaging van de darm pH. Een verlaging van de darm pH zorgt onder andere voor meer ruimte tussen de tight junctions. Hierdoor kunnen bacteriën en andere schadelijke stoffen makkelijker via de darmen het lichaam binnendringen. Ook wordt hierdoor de mucosa laag aangetast waardoor de bescherming nog verder teruggebracht wordt.

Ondersteuning door vezelrijk voer

Er zijn vele mogelijkheden om de darmgezondheid te ondersteunen door middel van het voer. Een goede manier om de darmgezondheid te bevorderen is door voldoende vezels aan het voer toe te voegen. Inerte vezels kunnen niet verteerd of gefermenteerd worden. Deze vezels verlengen de verblijfstijd van de voedselbrij binnen het maag-darmstelsel en verminderen de hoeveelheid ziektekiemen in de dunne darm. Fermenteerbare vezels dienen als substraat voor de darmflora. Daarnaast komen er tijdens de fermentatie vetzuren vrij die als energiebron gebruikt kunnen worden door de darmwand.

Ondersteuning door additieven

Ook kunnen er voeding additieven gebruikt worden om de darmgezondheid te ondersteunen. Zuren verlagen de pH in de maag wat de kans dat bacteriën de darmen bereiken verkleint. Probiotica is een substraat wat de groei van

“Een gezonde darm neemt meer voedingsstoffen op”

de goede bacteriën - lactobacillen of bifidobacteriën - ondersteunt. Probiotica zijn goede bacteriën die via het voer aan het dier worden gegeven. Ook de toevoeging van middellange ketenvetzuren (MCFA's) kan een positief effect hebben op de darmgezondheid. MCFA's hebben een antibacteriële werking en kunnen daarnaast gebruikt worden als energiebron door de darmwandcellen. Daarnaast spelen vitamines een belangrijke rol binnen de darmgezondheid. Vitamine E heeft bijvoorbeeld een antioxiderende werking en vangt vrije radicalen weg. Deze vrije radicalen kunnen de structuur en het functioneren van de cellen beïnvloeden en de ruimte tussen de tight junctions verwijderen. Vitamine A speelt een grote rol in de werking van het immuunsysteem en de aanmaak van antistoffen en heeft een grote rol in de immuun werking van de darmmucosa.

“Bacteriën kunnen gemakkelijk het lichaam binnendringen”

Helen Suur
Nutritionist

Medewerker aan het woord

Mike Klink
Productie-
medewerker
locatie Raalte

Hoe oud ben je?

Ik ben 45 jaar.

Ben je getrouwd?

Nee.

Heb je kinderen?

Ja, samen met Ingrid. Julian is 7 en Melvin is 10 jaar.

Waar woon je?

In Heino.

Ben je daar ook geboren?

Jazeker!

Wat zijn je hobby's?

Voetbal en hardlopen.

Hoe lang werk je al bij Booijink Veevoeders?

5 jaar.

Wat doe je precies?

Ik ben begonnen als chauffeur en ben nu productiemedewerker op de vestiging Raalte.

Hoe kom je aan je kennis?

Voor wat betreft de productie, dat leer ik momenteel bij Booijink.

Hoe ziet je toekomst eruit bij Booijink?

Doorknallen tot de vut, als ze me zolang willen houden!

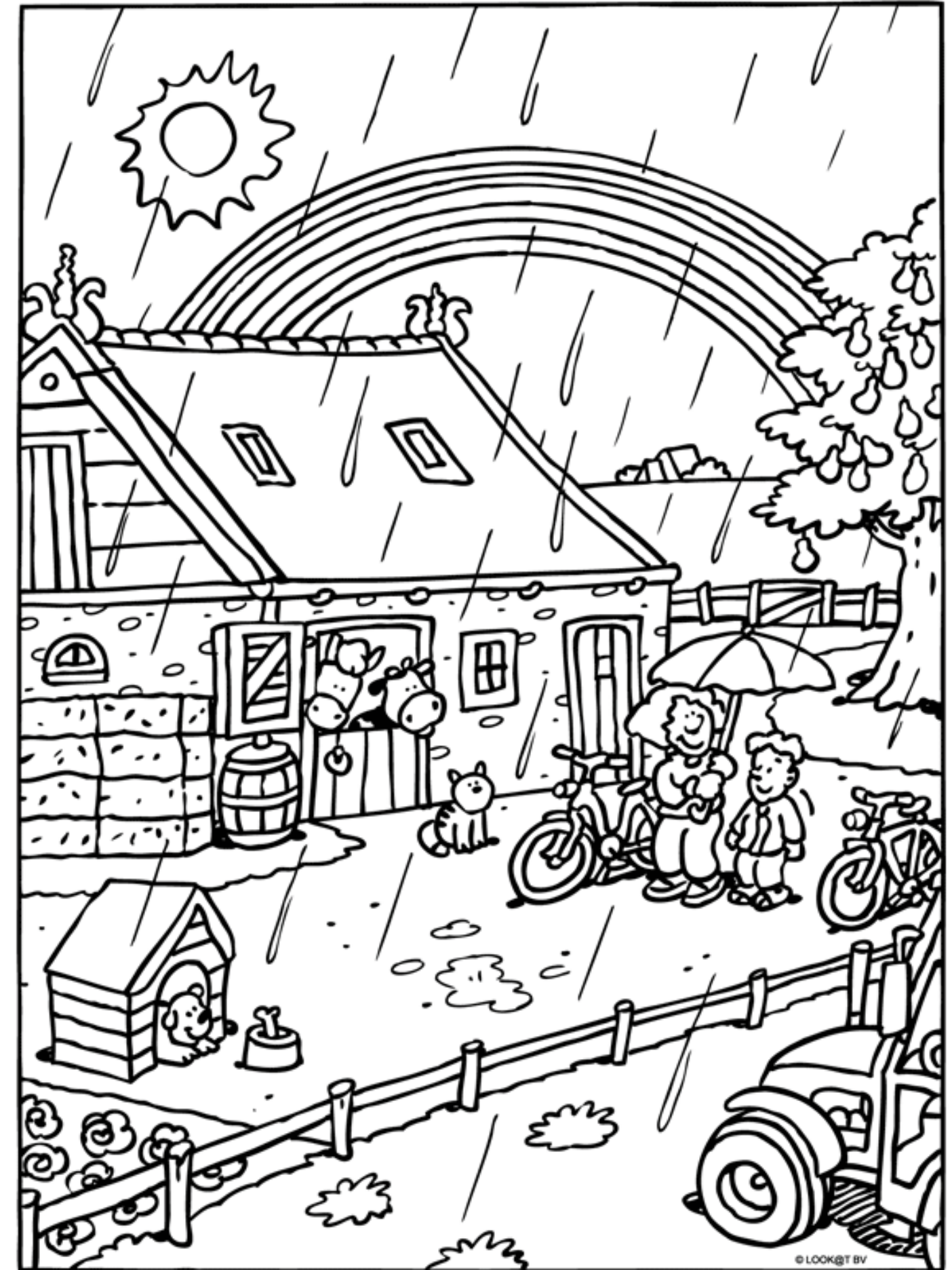
Wat zou je nog graag willen bereiken binnen Booijink?

Het zou mooi zijn als onze klanten iets meer op tijd zouden bestellen, dat werkt voor iedereen fijner.

Waarom zou je Booijink aanbevelen bij de boer?

Omdat we goed voer leveren en we de leukste chauffeurs hebben.

"Vrachtwagen
voor de fabriek
in Raalte"

*"Groot genoeg om te
kunnen concurreren
en klein genoeg om
u te kennen"*

Contact

Postbus 95
8100 AB Raalte

0572-345200
info@booijinkveevoeders.nl

booijinkveevoeders.nl